

DOBROSLAVOVI CHROBÁKOVI

Bratislava 31. októbra 1945

Milý Slavo,

ja teda neodmietam predsedníctvo Spolku spisovateľov, keď je to tak, ako píšeš. No bolo by veľmi mrzuté, keby moja činnosť mala len z toho pozostávať, aby som urovnával nedorozumenia a spory. Záujem i u spisovateľov musí byť zacielený troška iným smerom, než sú otázky osobné. Môžeme si to konečne povedať aj v pléne. Pošlite príležitostne za mnou niekoho, kto bude tajomnícke práce obstarávať, aby sme sa dohodorili o programe a o činnosti. Hlavné je, začať pracovať. O našich spisovateľoch sa naša verejnosť už musí čosi dozvedieť, nielen to, že majú nejaké súkromné bolesti, ale aj to, že chcú písať, robiť a majú voľajaké zámery a plány. Najlepšie by bolo, keby si aj Ty s ním prišiel alebo viacerí súci chlapi. Zorganizuj takú schôdzku, vytelefonuj čas s našim profesorom Ottom. Rád by som bol, keby sa činnosť započala už teraz, tým skôr, že o nejaký týždeň mám na neurčitý čas odísť.

Srdečne Ťa zdraví

Tvoj
L. Novomeský

Dobroslav Chrobák (1907—1951), prozaik a kultúrny publicista. Po oslobodení sa venoval predovšetkým vedeniu Čs. rozhlasu v Bratislave a prednášal na SVŠT. Nevyhýbal sa však ani organizačnej práci v literatúre a v kultúrnom živote vôbec.

V liste z 18. X. 1945 takto presviedča Novomeského, aby prijal ponúkanú funkciu: „Počuli sme, že nechceš prijať predsedníctvo v Spolku spisovateľov a veľmi nás to zarmútilo. Chceli sme Ťa navštíviť, aby sme Ťa informovali, prečo nám tak veľmi záleží na tom, aby si bol predseda práve Ty.“ Nešli za ním, vedia, že nemá čas. Preto ho listovne prosí Chrobák v mene všetkých,

ktorí chcú, aby Spolok fungoval, aby „predsedníctvo jednak len prijal aspoň na ten čas, kým sa pomery v literárnej obci trochu vyčistia a kým sa agenda spolku pohne z flaku“. Po bystrickom zjazde umelcov a vedcov sa vraj zdalo, že všetko je vyjasnené, začne sa pokojná práca. Opäť sa však vyskytli nezhody a len zásluhou múdreho vedenia I. Horvátha sa nerozbila hneď prvá schôdza a nevznikli dva až tri spolky. Rozpory nevznikli pre odlišné umelecké hľadiská, ani pre odlišný názor na funkciu spisovateľa v novej spoločnosti. Išlo len „o hrubé, laktovité obsadzovanie pozícií. Niektorí priatelia zrejme zabúdajú, že predbežne nejde ešte o to, či funkcionárom Spolku bude ten alebo onen, ale o to, či spisovateľ ako taký nájde si miesto v novo sa utvárajúcej spoločnosti, prípadne o to, či bude hodný miesta, ktoré sa mu v tejto novej spoločnosti už teraz ponúka.

Tebe jedinému z nás sú tieto veci dávno jasné a Ty jediný nie si zafatený nijakými osobnými záujmami. Okrem toho Tvoje slovo má dostatočnú váhu u nás všetkých a Tvoj spôsob vychádzania s ľuďmi je vopred zárukou, že pod Tvojím vedením nedôjde v Spolku k nijakému uplatneniu mimoumeleckých a mimostavovských záujmov. Preto Ťa veľmi pekne prosím, rozmysli si vec ešte raz a ak Ti je len trocha možné, prijmi predsedníctvo aspoň na ten čas, kým sa vec spisovateľská pohne z miesta. Časove Ťa to azda tak veľmi nezaťaží, veď postačí, keď prídeš medzi nás raz do mesiaca na dve-tri hodinky a všetci sa radi prispôbíme Tvojmu rozdeľniu času...

Bolo mi dosť ťažko napísať tento list, lebo všetko v ňom vyzerá ako kurtoázia, ale uver, nie je to tak. Ide mi o vec a myslím, že o vec dosť vážnu, aby som riskoval i prípadný zlý dojem, ktorý týmto listom môžem u Teba vzbudiť.“

Novomeský bol predsedom SSS do Februára 1948, keď ho vystriedal M. Chorváth. Tajomníkom bol J. Poničan.